

SOZIETÉ

Mareo y San Martin é comuns »olache les families se stá bëgn«

I dui comuns dla Val Badia á podü pié do en chësc de la zertificaziun de »Comun FamilyPlus«, y chësc tla categoria plü alta. Ci che vëgn fora tler dala valutaziun: ester vëgnel bele fat n gröm

»I sun contënc da podëi lascé alsavëi che le Consëi de FamilyPlus á tut la dezijiun da ves assegné l'atostat por na politica esemplara a bëgn di mituns, di jogn, dla jënt de tëmp y dles families.« Insciö mët man la comunicaziun che cin' comuns de Südtirol á ciafé amez setëmber dal'Ajentóra dla Familia: Schenna, Sterzing, Naturns, sciöche ince i dui comuns ladins de Mareo y San Martin de Tor. Comuns che pó sëgn se tlamé »Comun FamilyPlus«. L'at ofizial cun la surandada dl atostat é sté en vëndres ai 23 de setëmber a Naturns.

Bele l'ann passé á i cin' comuns tut la dezijiun da tó pert al audit »Familia plü – vire la familia«, promoiü dal'Ajentóra dla Familia dla Provinzia de Balsan deboriada cun le Land Vorarlberg. En sostanza se tratera de n prozes de valutaziun, olache al é gnü ciaré plü avisa tan daimpró y tan daverc che i comuns é a na politica por families, cun mituns, jogn, gragn y jënt de tëmp. I comuns é gnüs analisá de indöt 9 ciamps: 1) Deboriada dles generaziuns, partezipaziun y capital sozial, 2) Sorvisc dl Comun, 3) Informaziun y cooperaziun; 4) Sanité y sozial, 5) Abité y ambiënt de vita, 6) Tëmp lëde y cultura, 7) Mobilité y sorvisc söl post, 8) Imigraziun, 9) Formaziun y laur, liam danter familia y laur.

Al vëgn bele fat tröp

Le prozes é gnü porté inant da n grup de laur comunál sön le post (Team Family Plus), che é gnü acompagné a San Martin y te Mareo da Irmgard Pörnbacher y Elisabeth Holzer dl BIWEP – Bildungsweg Pustertal. Le pröm vare é n iade chël da ciaré ci che é bele dan man. Sce an vëiga i resultat, pón dí fora tler che al vëgn bele sëgn fat n gröm. Por ciafé la zertificaziun »Comun FamilyPlus« messá n Comun arjunje almanco 200 punc, sön n mascim de 1.000. Düc i cin' comuns pilot á passé ia i 800 punc y é porchël gnüs zertificá tla categoria plü alta.

San Martin 852 punc

Tl Comun da San Martin él sté la Comisciun por les Families che á porté inant le proiet dl audit, sot la presidënza de Sara Clara, che é da jená incá assessuria ales families. »Damperfora él da dí che la zertificaziun ne n'è nia ma n mirit dl Comun. Al é ince mirit de döta la popolaziun, dles uniuns y de düc chi che porta pro che i un te nosc comun chësc

Zertificaziun por le Comun da San Martin: dmc la diretoria dl'Ajentóra dles Families Carmen Plaseller, Irmgard Pörnbacher y Elisabeth Holzer dl BIWEP, i rapresentanc dl Comun cun l'aconsiadëssa Susanna Talmon, l'Ombolt Giorgio Costabiei y l'assessuria Sara Clara, le presidënt dl Consorzi di Comuns Andreas Schatzer y le coordinadü dla zertificaziun Christian Zelger.

I rapresentanc dl Comun de Mareo cun colaboradus y autorités: l'assessur Pepi Tasser (2. dmc), le colaboradü Alfons Facchini (5. dmc) dlungia l'assessur Ludwig Rindler, l'aconsiadëssa Katrin Ellecosta, l'Ombolt Felix Ploner y l'assessuria Elisabeth Frenner.

Fotos: osp/Greta Stuefer.

gran capital. Na zertificaziun por düc«, dij l'assessuria, che mostra gran sodesfaziun por le resultat arjunt: »I s'un fat gran morvëia che al é bele tan tröp te nosc comun, zënza che i esson fat iniziative aposta por la zertificaziun. Al é döt cosses che é sozedüdes bele denant. Por ejëmpl unse te nosc comun n gröm de strotöres soziales y culturales che i dá da laur a tröpa jënt y che pita tl medemo tëmp ince n sorvisc por les families. Lapró bastel ponsé che i un te nosc comun feter 50 uniuns atives. Por nos é chësc dantadöt n segnal che al é ciamó vita ti paisc.«

Sön i mile punc che an podö arjunje, n'á le Comun da San Martin

abiné sö 852. Le miú resultat é garaté tl ciamp dla sanité y dl sozial, olache an é rová sön le 93,51% di punc (72 sön 77). Ince tl ciamp »formaziun y laur, konziliaziun danter familia y laur« á le Comun arjunt le 88,82% di punc (151 punc sön 170). Al é le setur che pësa le plü tla zertificaziun. Le resultat plü bas é gnü arjunt tl ciamp dla imigraziun y convivënza cun le 71,43% di punc (60 sön 84). »Sëgn nen vára da lauré adöm cun la popolaziun«, dij Sara Clara, »fá workshops, odëi te ci ciamps che al vá ciamó debojëgn da fá valch.« Bele ala fin de novëmber sarál a San Martin la pröma incuntada cun la popolaziun.

Mareo 844 punc

Feter söla medema ona éson tl Comun de Mareo, che á arjunt 844 punc. Le resultat plü alt é garaté tl ciamp de sanité y sozial cun punc plëgns (77 sön 77). Ince tl ciamp dl »tëmp lëde y cultura« éson rová sön le 94,96% di punc (113 sön 119), o le »abité y ambiënt de vita« cun le 91,60% (109 sön 119). I resultat plü basc é indere tl ciamp dla imigraziun y convivënza cun le 63,10% di punc (53 sön 84) y le ciamp dla mobilité y sorvisc söl post cun le 68,82% (64 punc sön 93).

Te Mareo é le grup gnü mené dal'assessuria ales families y vizeom-

bolta Elisabeth Frenner, che se dejdrá bele da plü agn che al gniss fat na zertificaziun: »Al é tröc agn che i damaná do sce ara ne foss nia jüda da la porté ite, deache al vëgn tres indö baié de »familienfreundliche Gemeinden«, mo ester ne savön nia da dí can che n comun é chël o nia.«

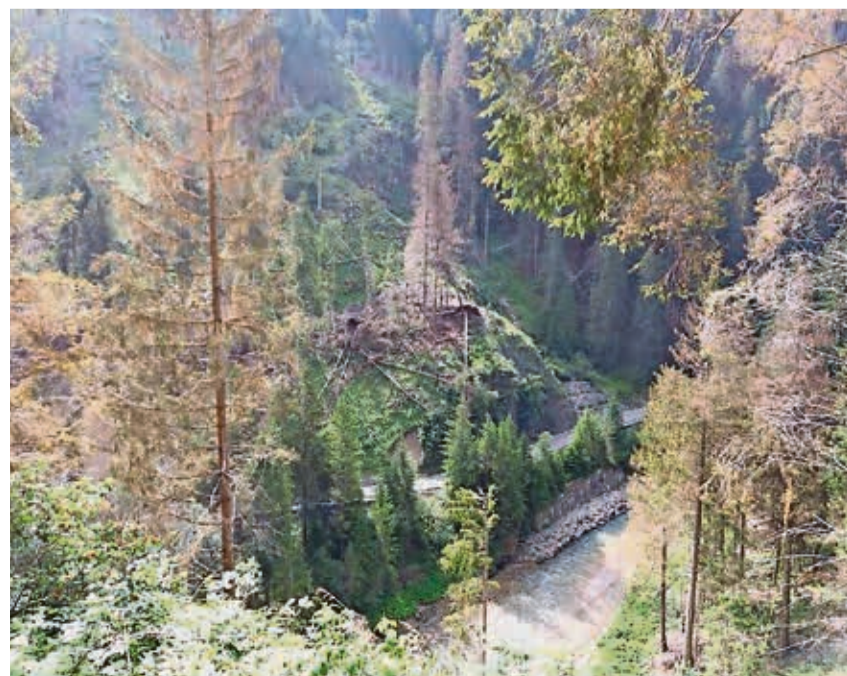
Tl pröm á l'assessuria perzepí la zertificaziun sciöche prozes dër burocratic, olache al é dantadöt n gröm da documenté. Ara se liëia indere ala colega da San Martin por la morvëia de ci che vëgn bele döt fat: »Canche i un metü man da ti salté ite, é chersciüda tres deplü la consapevolëza de tan de cosses che vëgn bele fates por les families«, mo ara injunta: »Dedö él spo gnü l'atra domanda: ciodí n'él pa nia tla popolaziun la perzeziun de ci che al vëgn fat? Sce la jënt odess ci che al é bele, ne podesson nia dí che al ne vëgn fat nia por les families.« Da chësc vëiga l'assessuria le bojëgn che al vëgnes informé y comuniché damí les iniziative, por che les families sais ince ci che al vëgn döt pité. Tl dagni ti ciararän sambëgn ince te Mareo ai ciamps olache an pó mioré: »Odëi la situaziun atuala é sté le pröm vare. Sëgn mësson odëi olache ara fala y te ci ciamps che an mëss intervení«, dij Frenner, che s'á ince bele fat pinsiers olache al vá debojëgn: tla mobilité dles families (ó dí ince i trus da s'armöie ti paisc, a pe o cun la roda), tl ciamp dl frabiché cun formes nöies y ince tla sensibilisaziun por le liam danter familia y laur.

Travert: n raiun por les families

Por intrami i comuns dla Val Badia é la zertificaziun na rajun de ligrëza, mo ince na motivaziun y na desfida por le dagni – cun travert da tigní alt le standard y ince da le mioré, olache al vá debojëgn. Dl 2026 sarál na audiziun nöia, por odëi sce y de ci vers che la situaziun s'á mudé.

Pro la surandada dla zertificaziun a Naturns á l'assessuria provinziála Waltraud Deeg alzé fora l'importanza che Südtirol se sviluppëdi dl vers de n teritore por les families. N travert te chël che i comuns á na funziun centrala. Dlungia i comuns che á arjunt le pröm travert, él ciamó i comuns da Urtijëi y Kaltern che é tl laur da stlü jö la fasa finala, y d'atri che á bele damané do da se lascé zertifiché. La zertificaziun n'ó sambëgn nia dí che te chisc comuns él por les families döt a post, mo zënzater ól dí che le svilüp é sön le dër tru.

PABLO

Sura chësc toch sön la strada dla Val Badia vëgnel metü sö na rëi de proteziun de incër 250 metri.

Fotos: osp

VIABILITÉ

Por strades plü sigüdes

Tla sentada di 27 de setëmber á la Junta Provinziála metü a desposiziun sciöldi por söné la strada provinziála 44 de Antholz y la statale 244 dla Val Badia

Sides ite en Antholz y che ince do la strada dla Val Badia án da sciampí de un n vers cun la plaia dl chefer dla scorza, y spo cun les consequënzes dles gran rogossies di 5 d'agost, che á lascé zoruch danns y instabilité. Ai 27 de setëmber s'á la Junta Provinziála dé jö cun la chestiun y á metü a desposiziun sciöldi por mosöres de sconanza. Jí nen vára dla strada provinziála 44 de Antholz dal km 4+750 al 6+200 y la statale 244 dla Val Badia danter le km 10+900 y 12+400 (cun lapró la strada provinziála 57 danter San Martin y Lungiarü). »Ara se trata

de döes mosöres dër importantes por la segurëza dl trafich«, spliga l'assessur ala mobilité y ales infraströtöres Daniel Alfreider.

I cosc por i laurs che taca adöm diretament cun le chefer dla scorza vëgn sciazá sön 2 miliuns de euro, de chisc 1.083.848,00€ por la strada dla Val Badia. La relaziun de Davide Ziller dl Ofize Costruziun de Strades nord-öst dij deplü sön ci che al vá debojëgn da fá. Al km 10+900 mëssel gní fat sö danü n mür de proteziun da peres: chël da denant vëgn trat jö y le nü vëgn realisé sön na lunghëza

de 20 metri cina a 2,5 metri d'altëza. Al km 11 dessel gní metü sö na rëi de sconanza apresciapüch 250 metri lungia, lapró mëssel gní metü sö rëis de proteziun sön na spersa de chi 800 metri cuadrac, por assiguré jö crëp che stá fora y pié sö material che toma jö. La bariera de proteziun che é bele al km 12+400 mëss gní ampliada de n modul, por söné la strada da n canal de erojiun che é cina ciamó zënza rëis. Lauré vëgnel tres na colaboraziun danter plü ofizi provinziáli: chël de economia forestala, de geologia y de segurëza dl trafich.

PABLO